

OECD Národná stratégia zručností pre Slovensko

- **Projekt OECD Národná stratégia zručností pre Slovensko** prináša strategický a komplexný prístup k zhodnoteniu výziev a príležitostí v oblasti zručností, ako aj k budovaniu efektívnejšieho systému zručností v Slovenskej republike. Na základe posúdenia celkového výkonu systému zručností na Slovensku a spätnej väzby Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky sa v rámci projektu Stratégia zručností stanovili **štyri prioritné oblasti**:
 1. **Posilňovanie zručností mladých ľudí**
 2. **Znižovanie nesúlady zručností na trhu práce**
 3. **Podpora vyššej miery účasti na vzdelávaní dospelých**
 4. **Posilňovanie využívania zručností na pracovisku**
- Na základe hĺbkovej analýzy, seminárov a diskusných skupín zainteresovaných strán **OECD identifikovala príležitosti a vypracovala odporúčania pre Slovenskú republiku v každej z prioritných oblastí. Spolu ide o 61 opatrení.**
- Stručné zhodnotenie IVP:
 - Stratégia obsahuje najmä **podrobnú analýzu a pomenovanie súčasného stavu** a poskytuje **odporúčania na základe workshopov, bilaterálnych stretnutí expertného tímu OECD počas misíí na Slovensku a medzinárodného know-how OECD.**
 - **Popis súčasného stavu v jednotlivých príležitostiach je určený skôr pre nezainteresovaného zahraničného čitateľa,** čo je spôsobené medzinárodným charakterom Stratégie.
 - **Mnohé zo zistení, ktoré Stratégia prináša, sú v súlade s doterajším stavom poznania v odbornej komunite na Slovensku.** V niektorých prípadoch však **prináša aj originálne zistenia a údaje.** Pridanou hodnotou reportu je teda najmä potvrdenie týchto zistení renomovanou medzinárodnou organizáciou a validácia opatrení na zlepšenie stavu z pohľadu lokálneho aj medzinárodného know-how.
 - **Identifikované príležitosti pokladáme vzhľadom na dostupné poznatky a analýzy systému zručností na Slovensku za relevantné.**
 - Vo všeobecnosti sú **klúčové odporúčania OECD dostatočne analyticky podložené a vecne opodstatnené.** Vo viacerých prípadoch **sú v súlade s cieľmi alebo opatreniami Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania.**
 - **V rámci väčšiny odporúčaní, ako aj v prípade príkladov dobrej praxe zo zahraničia absentujú hlbšie implementačné detaily,** čo považujeme za mierny nedostatok.
- Nižšie uvádzame zoznam príležitostí, odporúčaní, ako aj stručné stanovisko IVP k jednotlivým odporúčaniam, resp. opatreniam. V prípade Priority 4 neuvádzame stanovisko IVP, keďže daná oblasť patrí predovšetkým do pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR.

Priorita 1: Posilňovanie zručností mladých

Príležitosť 1: Zvýšenie počtu žiakov v predškolskom vzdelávaní, najmä medzi zraniteľnými skupinami		Stanovisko IVP
Zlepšenie dostupnosti predškolských zariadení v znevýhodnených regiónoch	<ul style="list-style-type: none">• Postupne zaviesť právny nárok na predškolskú dochádzku pre 3 a 4-ročné deti.• Zvýšiť počet verejných materských škôl s cieľom uspokojiť nový dopyt a zároveň poskytnúť súkromným poskytovateľom príležitosť na doplnenie ponuky.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je dostatočne konkrétne, analyticky podložené, vecne opodstatnené a v súlade s NPRVV.• Opatrenie je relatívne všeobecné, avšak analyticky podložené, vecne opodstatnené a v súlade s NPRVV.
Zmenšenie percepčných a finančných prekážok, ktoré bránia znevýhodneným skupinám v predškolskom vzdelávaní	<ul style="list-style-type: none">• Posilniť kapacity a dostupnosť terénnej práce so zraniteľnými rodinami.• Upraviť kritériá na získanie finančnej pomoci za účelom lepšieho pokrytia obyvateľstva sociálne znevýhodnených detí.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je z kvantitatívneho hľadiska relatívne všeobecné (nestanovuje cieľové hodnoty posilnenia kapacít), analyticky je dostatočne podložené, vecne opodstatnené a v súlade s cieľmi NPRVV.• Opatrenie je relatívne všeobecné (nedefinuje povahu žiadúcich kritérií ani cieľovú hodnotu pokrytia obyvateľstva sociálne znevýhodnených detí), analyticky je dostatočne podložené, vecne opodstatnené a v súlade s cieľmi NPRVV.
Príležitosť 2: Podpora škôl a učiteľov pri práci so zraniteľnými žiakmi		Stanovisko IVP
Poskytovanie cielenej podpory zraniteľným žiakom	<ul style="list-style-type: none">• Poskytnúť ľahko implementovateľné príklady najlepšej praxe zo zahraničia tým učiteľom, ktorí pracujú so zraniteľnými žiakmi.• Posilniť spoluprácu a komunikáciu medzi školami, rodinami zraniteľných žiakov a sociálnymi službami.• Zjednodušiť administratívnu záťaž pri zriaďovaní individuálnych vzdelávacích programov.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je dostatočne konkrétne, analyticky podložené, vecne opodstatnené a s príkladom z Kanady. Názov opatrenia však dostatočne nekorešponduje s jeho obsahom, ktorý sa viac zameriava na vytvorenie siete učiteľov a škôl.• Opatrenie je relatívne všeobecné (avšak s príkladom z Francúzska), analyticky podložené a vecne opodstatnené. V bližšom opise opatrenia chýba informácia o potrebe dostatočnej a systémovej podpory MVO.• Opatrenie je relatívne všeobecné, analyticky podložené a vecne opodstatnené. V opatrení však chýbajú informácie o potrebe prehodnotiť existujúce špeciálne vzdelávacie programy pre žiakov s mentálnym postihnutím.
Identifikácia ohrozených škôl a žiakov	<ul style="list-style-type: none">• Transformovať rezortný informačný systém (RIS) na plnohodnotný systém včasného varovania (EWS) jeho prepracovaním tak, aby zbieral údaje o dochádzke žiakov a prospechu.• Integrovať EWS do širšieho, flexibilného a personalizovaného systému, aby sa zamedzilo predčasnému ukončeniu školskej dochádzky.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je dostatočne konkrétne, vecne opodstatnené a s príkladom z USA a Estónska.• Opatrenie je relatívne všeobecné, ale vecne opodstatnené.
Príležitosť 3: Budovanie silnejšej pedagogickej pracovnej sily		Stanovisko IVP
Zlepšenie praktických aspektov učebných osnov v rámci počítačovej prípravy učiteľov	<ul style="list-style-type: none">• Legislatívne stanoviť minimálny podiel praktickej prípravy pre učiteľov na univerzitách.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené, je v súlade s NPRVV, čiastočne ponúka nástroje implementácie opatrenia, avšak chýba aspoň min/max rozsah požadovanej praxe na základe dobrých skúseností zo zahraničia.

	<ul style="list-style-type: none">• Uľahčiť vytváranie partnerstiev medzi pedagogickými fakultami a školami.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené a podložené príkladom z University of Minnesota.
Zlepšenie v oblasti profesijného rozvoja učiteľov	<ul style="list-style-type: none">• Zvýšiť kvalitu a relevantnosť profesijného rozvoja.• Rozšíriť rôznorodosť profesijného rozvoja učiteľov.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené, je v súlade s NPRVV a podložené príkladom zo Švédska.• Opatrenie je vecne opodstatnené, je v súlade s NPRVV, implementačné detaily sa čiastočne spomínajú pri analýze súčasného stavu.
Podpora kariérneho rastu učiteľov	<ul style="list-style-type: none">• Stanoviť jasné usmernenia pre vytváranie portfólií.• Podporovať učiteľov pri prechode na portfóliový systém.• Zjednotiť štandardy výučby v rámci celého systému.• Chápať mentorskú činnosť ako kľúčovú súčasťou kariérneho rastu.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené a podložené príkladom z Čile.• Opatrenie je vecne opodstatnené, avšak relatívne všeobecné.• Opatrenie je dostatočne konkrétne, vecne opodstatnené, v súlade s iniciatívou revízie profesijných štandardov v NPRVV a pripravovanom národnom projekte v gescii MPC „Teachers“.• Opatrenie je vecne opodstatnené, avšak relatívne všeobecné.

Priorita 2: Znižovanie nesúladu zručností na trhu práce

Príležitosť 1: Zlepšenie šírenia informácií o potrebách trhu práce a zručností		Stanovisko IVP
Posilnenie pri šírení informácií z nástrojov SAA medzi všetkými používateľmi	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať komplexnú stratégiu s cieľom konsolidovať výsledky z viacerých výstupov SAA a prispôsobiť ich šírenie rôznym používateľom.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené, podporené analýzou a ilustrované príkladmi z Nórska a Estónska.
Príležitosť 2: Posilnenie reakčnej schopnosti žiakov a ich rodín na potreby trhu práce		Stanovisko IVP
Zlepšenie v oblasti priameho šírenia informácií medzi žiakmi a ich rodinami	<ul style="list-style-type: none">• Zriadiť portál jednotného kontaktného miesta, ktorý umožní žiakovi a jeho rodinám prístup k informáciám z oblasti potrieb trhu práce a zručností a možnostiach štúdia.• Zvážiť spustenie reklamnej kampane zameranej na žiakov a ich rodiny, ktorá propaguje dôležitosť využívania informácií z oblasti trhu práce.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je opodstatnené a podložené príkladmi dobrej praxe z viacerých krajín (Dánsko, Poľsko).• Opatrenie je konkrétne, vecne opodstatnené a taktiež analyticky opodstatnené.
Rozšírenie kariérneho poradenstva na školách a univerzitách	<ul style="list-style-type: none">• Doplniť reformy kariérneho poradenstva na školách zavedením jasných štandardov pre odmeňovanie školských poradcov, ako aj rozsah ponúkaných služieb.• Poskytovať ciele financovanie a sprísniť regulačné požiadavky pre centrá kariérneho poradenstva na univerzitách.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené, analyticky podložené a ilustrované príkladmi z Škótska, Nórska ale aj Slovenska.• Opatrenie je vecne opodstatnené, konkrétne a podložené príkladom z Dánska.
Príležitosť 3: Posilnenie reakčnej schopnosti inštitúcií odborného vzdelávania a prípravy na stredných školách a vysokoškolského vzdelávania na potreby trhu práce		Stanovisko IVP

Podpora súčasných reforiem v na stredných odborných školách	<ul style="list-style-type: none">• Podporiť súčasné reformy v oblasti pridelovania finančných prostriedkov a študijných miest na stredných školách za maximálneho využitia výsledkov z nástrojov SAA.• Podporiť nedávno zavedený duálny systém financovaním asociácií vzdelávania vedených zamestnávateľmi.• Naďalej posilňovať úlohu a funkciu predstaviteľov rôznych odvetví pri tvorbe učebných osnov, zabezpečovaní kvality a poskytovaní informácií.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je všeobecné. V analytickej časti chýba porovnanie súčasnej kľúčovej regulácie najvyššieho počtu miest v prvých ročníkoch na úrovni odboru a strednej školy s príkladmi dobrej praxe zo zahraničia.• Opatrenie je vecne opodstatnené, analyticky podložené, a ilustrované príkladmi z Rakúska a Švajčiarska.• Opatrenie je vecne opodstatnené a sú uvedené viaceré príklady na posilnenie úloh predstaviteľov sveta práce zo zahraničia (Nórsko, Írsko).
Posilnenie stimulov s cieľom zosúladiť terciárne vzdelávanie s potrebami trhu práce	<ul style="list-style-type: none">• Zaviesť cielenejšie stimuly na monitorovanie zamestnateľnosti absolventov v štruktúre financovania.• Zvážiť zavedenie samostatných mechanizmov riadenia a financovania pre odborne zamerané inštitúcie s cieľom podporiť zavádzanie odborne zameraných bakalárskych programov.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené, analyticky podložené a ilustrované príkladom z Holandska.• Opatrenie je dostatočne konkrétne, možné pozitívne efekty a tiež implementačné špecifiká sú definované na základe príkladov z viacerých krajín (Holandsko, Taliansko). Dostatočne však nie je zdôvodnená potreba zriadenia nových inštitúcií pre poskytovanie profesijne orientovaného vysokoškolského vzdelávania. Súčasne nie je úplne jasná kompatibilita zámeru so strategickými dokumentami ministerstva (NPRVV, Dlhodobý zámer pre oblasť VŠ).
Príležitosť 4: Posun od „odlivu mozgov“ k „prílivu mozgov“		Stanovisko IVP
Prilákavie slovenských pracovníkov zo zahraničia	<ul style="list-style-type: none">• Identifikovať alebo predstaviť vládny orgán zodpovedný za implementáciu programu zapájania sa diaspory.• Vypracovať komplexnú stratégiu pre spoluprácu s diasporou, ktorá vychádza z údajov o zručnostiach a motivácii Slovákov v zahraničí.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je vecne opodstatnené s príkladom z Litvy.• Opatrenie je dostatočne konkrétne, analyticky podložené, vecne opodstatnené a s príkladmi z viacerých krajín.
Prilákavie zahraničných pracovníkov zo zahraničia	<ul style="list-style-type: none">• Zjednodušiť a zlepšiť nedávno zavedené postupy pri prijímaní pracovníkov z krajín mimo EU/EHP.• Zriadiť portál jednotného kontaktného miesta pre zahraničných pracovníkov, ktorý by propagoval pracovné príležitosti na Slovensku a poskytoval podporu pri procese premiestňovania.• Posilniť oblasť poskytovania služieb, ktoré môžu podporiť integráciu zahraničných pracovníkov.	<ul style="list-style-type: none">• Opatrenie je relatívne všeobecné, analyticky podložené, vecne opodstatnené a s príkladmi z viacerých krajín.• Opatrenie je dostatočne konkrétne, analyticky podložené, vecne opodstatnené a s príkladmi z viacerých krajín.• Opatrenie je relatívne všeobecné (avšak s príkladmi z viacerých krajín), analyticky podložené, a vecne opodstatnené.

Príležitosť 3: Podpora vyššej účasti na vzdelávaní dospelých

Príležitosť 1: Zlepšenie v oblasti riadenia vzdelávania dospelých	Stanovisko IVP
--	-----------------------

Dalšie zlepšovanie v oblasti dlhodobej stratégie vzdelávania dospelých na Slovensku	<ul style="list-style-type: none">Zjednotiť existujúce stratégie a iniciatívy do jednotnej koherentnej stratégie celoživotného vzdelávania.V novej stratégii celoživotného vzdelávania zdôrazniť aspekty riadenia, financovania a rovnosti vo vzdelávaní dospelých.V novej stratégii celoživotného vzdelávania výslovne uznať, že v niektorých regiónoch Slovenska je potreba vzdelávania dospelých väčšia.	<ul style="list-style-type: none">Opatrenie je vecne opodstatnené a analyticky podložené.Opatrenie je vecne opodstatnené a analyticky podložené.Opatrenie je vecne opodstatnené a analyticky podložené. Uvedený je príklad z Fínska.
Zlepšenie koordinácie medzi ministerstvami, úrovňami vlády a zúčastnenými stranami	<ul style="list-style-type: none">Zaviesť medzi-sektorovú koordináciu počas etáp implementácie a monitoringu politik/programových cyklov.Posilniť koordináciu s regiónmi a okresmi.	<ul style="list-style-type: none">Opatrenie je relatívne všeobecné, javí sa však ako vecne opodstatnené.Opatrenie sa javí ako opodstatnené. Je uvedený príklad Irska.
Príležitosť 2: Zvýšenie miery účasti na vzdelávaní medzi dospelými bez práce		Stanovisko IVP
Poskytovanie vysokokvalitnej a dostupnej odbornej prípravy	<ul style="list-style-type: none">Nasmerovať väčší podiel výdavkov v oblasti aktívnych politik trhu práce (<i>Active Labour Market Policies (ALMP)</i>) na odbornú prípravu a vzdelávanie v oblasti trhu práce.Navýšiť zdroje pre poradenské služby Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (UPSVR), s cieľom rozšíriť prístup nezamestnaných dospelých k odbornému vzdelávaniu, najmä dlhodobo nezamestnaných s nízkou kvalifikáciou.	<ul style="list-style-type: none">Nie je úplne jasná opodstatnenosť opatrenia. Absentuje porovnanie efektivity jednotlivých nástrojov ALMP, ktoré by opodstatnilo výhodnosť presmerovania ALMP najmä do odborného vzdelávania a prípravy na úkor ostatných zložiek ALMP. Uvedené sú príklady dobrej praxe z Dánska.Opatrenie je vecne opodstatnené analyticky podložené a ilustrované príkladom z Austrálie.
Posilnenie dosahu úradov práce	<ul style="list-style-type: none">Začleniť obce do procesu evidencie zamestnávania s cieľom rozšíriť prístup nezamestnaných dospelých z ťažko dostupných skupín k možnostiam odbornej prípravy.Zvážiť použitie procesov a nástrojov založených na dátach na zvýšenie kapacity a efektívnosti úradov práce.	<ul style="list-style-type: none">Opatrenie je konkrétne, vecne opodstatnené a analyticky podložené. Uvedený je príklad Japonska.Opatrenie sa javí ako vecne opodstatnené, nie je však uvedený status quo v tejto oblasti na Slovensku.
Príležitosť 3: Podpora zamestnancov a podnikov v schopnosti zapojiť sa do vzdelávania dospelých		Stanovisko IVP
Navrhovanie cieľných stimulov, ktoré odrážajú potreby trhu práce	<ul style="list-style-type: none">Pri pilotovaní schémy ILA zvážiť podmienky umožňujúce úspešnú implementáciu.Dotácie na vzdelávanie by sa mali využívať iba na schválené školenia a kurzy.	<ul style="list-style-type: none">Opatrenie je opodstatnené a analyticky podložené. Uvedených je viacero zahraničných príkladov cieleňia stimulov na najzraniteľnejšie skupiny trhu práce.Opatrenie je konkrétne a vecne opodstatnené.
Zameranie sa na daňové úľavy pre MSP	<ul style="list-style-type: none">Zvážiť diferencovanie daňových úľav pre MSP.Obmedziť daňové odpočty iba na nemzdové náklady.	<ul style="list-style-type: none">Opatrenie je vecne opodstatnené a analyticky podložené. Uvedené sú príklady viacerých krajín OECD.Opatrenie je vecne opodstatnené a analyticky podložené. Uvedený je príklad Holandska a Rakúska.

- Zrážky z daní by sa mali vzťahovať iba na schválené školenia a kurzy.
- Opatrenie je vecne opodstatnené a analyticky podložené. Uvedený je príklad Rakúska.

Priorita 4: Posilňovanie využívania zručností na pracoviskách

Príležitosť 1: Vytvorenie podmienok na uľahčenie prijatia praxe HPWP v slovenských podnikoch

Vytváranie podporného pracovného prostredia pre zamestnancov	<ul style="list-style-type: none">• Zvyšovať spokojnosť zamestnancov s prácou na Slovensku presadzovaním pracovného prostredia, v ktorom sa prínos zamestnancov uznáva, oceňuje a odmeňuje.• Zvýšiť úroveň zapojenia zamestnancov posilnením štruktúr zástupcov zamestnancov podnikov na Slovensku.
Posilnenie zručností a motivácie riadiacich pracovníkov	<ul style="list-style-type: none">• Zvýšiť povedomie o potrebe zlepšenia kvality riadiacich pracovníkov a zdieľať znalosti a príklady osvedčených postupov riadenia.• Zvýšiť účasť riadiacich pracovníkov na vzdelávaní a odbornej príprave zlepšovaním a rozširovaním celkovej ponuky odbornej prípravy pre manažment.
Rozvoj podnikateľských postojov vo vzdelávacom systéme od samého počiatku	<ul style="list-style-type: none">• Zlepšiť postoje k podnikaniu rozširovaním a posilňovaním verejných a súkromných programov vo vzdelávacom systéme, ktoré rozvíjajú podnikateľské zručnosti.

Príležitosť 2: Poskytovanie stimulov a podpory slovenským podnikom pri prijímaní praxe HPWP

Zvyšovanie informovanosti o využívaní zručností, postupoch na pracovisku a podporných opatreniach	<ul style="list-style-type: none">• Propagovať výhody využívania zručností a inovácií na pracovisku prostredníctvom kampaní a zavedením centralizovaného portálu s príslušnými informáciami.• Zvýšiť informovanosť o jestvujúcich podporných opatreniach pre firmy, najmä medzi MSP.
Posilnenie a rozšírenie podporných opatrení pre podniky	<ul style="list-style-type: none">• Zlepšiť prístupnosť podporných programov pre MSP znížením administratívnej záťaže.• Posilniť podporu podnikov konsolidáciou a zosúladením podporných opatrení a ponúknuť programy všetkým podnikom.
Využívanie skupín zamestnávateľov, zoskupení a sektorových združení na účely prijatia praxe HPWP a na uľahčenie šírenia poznatkov	<ul style="list-style-type: none">• Posilniť súčasné siete zamestnávateľov, zoskupení a združení, a to aj stimulovaním účasti miestnych MSP.• Zaviesť programy, ktoré uľahčujú a podporujú výmenu poznatkov medzi veľkými medzinárodnými podnikmi a miestnymi MSP.

Príležitosť 3: Zlepšenie riadenia politík a stratégií, ktoré ovplyvňujú mieru využívania zručností

Posilnenie vízií, stratégií a akčných plánov pre rast a inováciu podnikov a pracovísk	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovať dlhodobú víziu využívania zručností a praxe HPWP ich jasnejším začlenením do existujúcich vízií, stratégií a akčných plánov a zabezpečiť ich kontinuitu, konzistentnosť a implementáciu.
Uplatňovanie jednotného prístupu na vládnej úrovni a zapojenie zainteresovaných strán do politík, ktoré ovplyvňujú využívanie zručností	<ul style="list-style-type: none">• Posilniť spoluprácu a koordináciu medzi všetkými ministerstvami, vládnymi organizáciami a zainteresovanými stranami pri rozvíjaní politík, ktoré ovplyvňujú využívanie zručností a postupy na pracovisku.

Posilnenie prijatia praxe HPWP
vo verejnom sektore s cieľom
zvýšiť jeho účinnosť a efektívnosť

- Posilniť prijatie praxe HPWP vo verejnom sektore stanovením celoštátnych noriem a požiadaviek.
- Zabezpečiť, aby štátni zamestnanci mali pri svojej práci správne zručnosti zvyšovaním príležitostí na vzdelávanie a posilňovaním náborového systému.